

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMU KAVRAMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

I. TEMEL KAVRAMLAR.....	11
A. Vakıf Yükseköğretim Kurumu Kavramıyla Bağlantılı Kavramlar ...	11
1. Yükseköğretim	11
2. Üniversite.....	14
B. Vakıf Yükseköğretim Kurumu ve Vakıf Üniversitesi Kavramları ...	20
1. Vakıf Yükseköğretim Kurumu	20
a. Vakıf Yükseköğretim Kurumu Kavramı.....	20
b. Vakıflarca Kurulacak Yükseköğretim Kurumlarının “Üniversite” Niteliğinde Olup Olamayacağı Sorunu	23
2. Vakıf Üniversitesi.....	26
3. Özel Üniversite	29
C. Çeşitli Ülke Örnekleri Bağlamında Özel Yükseköğretim.....	32
1. Yönetimi ve Finansmanı Bakımından Üniversite Modelleri	32
2. Çeşitli Ülke Örnekleri ve Özel Yükseköğretim	35
a. Fransa.....	35
b. İngiltere	41
c. Almanya ve Hollanda	45

d. Amerika Birleşik Devletleri.....	48
II. TARİHSEL GELİŞİM	54
A. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi.....	54
B. 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve Özel Yüksek Okullar Deneyimi	57
1. 1961 Anayasası ve Özel Yükseköğretim Kurumları	57
2. 625 sayılı Kanun ve Özel Yüksekokullar Uygulaması	58
3. 625 sayılı Kanun'un Bazı Hükümlerinin İptali ve Özel Öğretim Kurumlarının Tasfiyesi	63
C. 1982 Anayasası Döneminde Vakıf Yükseköğretim Kurumları.....	70
1. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Hukuki ve Fikri Temelleri	70
2. İlk Vakıf Üniversiteleri.....	76
a. Bilkent Üniversitesi.....	76
b. Bezm-i Âlem Üniversitesi	82
3. 2012 Tarihli “Yükseköğretim Kanunu” Taslağı.....	85
4. Kanun ile Kurulan Vakıf Üniversiteleri.....	89

İKİNCİ BÖLÜM

KANUNİ İDARE İLKESİ VE VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ HUKUKİ STATÜSÜ

I. KANUNİ İDARE İLKESİ BAKIMINDAN VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	93
A. Kanuni İdare İlkesi ve Vakıf Yükseköğretim Kurumları	93
1. Genel Olarak	93
2. Kanuni İdare İlkesi ve Vakıf Üniversiteleri.....	95
3. Kanuni İdare İlkesi ve Vakıf Meslek Yüksekokulları.....	97
B. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşunun Kanunla Düzenlenmesi	99

C. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kanunla Kurulmasına ve Düzenlenmesine İlişkin Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı.....	104
D. Anayasa Mahkemesi Kararlarındaki Yaklaşımın Yönelik Eleştiriler.....	107
E. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kanunla Düzenlenmesi (Organize Edilmesi) Bakımından Kuruluş Kanunları.....	111
II. HUKUKİ STATÜSÜ BAKIMINDAN VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	116
A. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Hukuki Statüsü.....	116
1. Özel Hukuk Tüzel Kişisi – Kamu Tüzel Kişisi Ayırımı.....	116
a. Ayırımın Zorluğu ve Ayırım Yapmaya Elverişli Kriterlerin Belirsizliği	116
b. Organik Ölçüt	122
c. Maddi Ölçüt	125
2. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kamu Tüzel Kişiliği ve Kamu Tüzel Kişiliği Kabulüne Yönelik Eleştiriler.....	129
a. Anayasa ve Anayasa Mahkemesi Kararları Bağlamında Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Hukuki Statüsü	129
b. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kamu Tüzel Kişiliği Niteliğiyle İlgili Anayasa Mahkemesi Kararlarına Yönelik Eleştiriler.....	135
c. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kamu Tüzel Kişiliği Niteliğine İlişkin Anayasa Mahkemesinin Güncel Kararlarındaki Yaklaşımı.....	137
3. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tasnifine İlişkin Görüşler	141
a. Devlet Üniversiteleri ile Aynı Hukuki Nitelikte Olduğu Görüşü.....	141
b. Atipik veya Çift Kimlikli Tüzel Kişiliğe Sahip Olduğu Görüşü.....	144
B. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Kamu Tüzel Kişiliğini Haiz Olmasının Hukuki Sonuçları.....	147
1. Genel Olarak	147

2. Kamu Tüzel Kişiliği Nitelemesinin Hukuki Sonuçları	148
a. Vakıf Üniversiteleri Hastanelerinin Kamu Hastanesi Statüsü	150
b. Vakıf Üniversitelerine Ait Yapıların “Resmî Bina” Statüsü ve İmar Uygulamaları Bakımından Durumu.....	152
c. Üst Kurullara Katılım ve Bu Kurullarda Temsil Yetkisi Bakımından Vakıf Yükseköğretim Kurumu Yöneticilerinin Durumu.....	158
d. Vakıf Üniversiteleri Araştırma Görevlilerinin Katkı Payı Muafiyeti Bakımından Durumu	161
3. Diğer Kamu Tüzel Kişilerinden Ayrılan Yönleri.....	167
a. Genel Olarak	167
b. Kamulaştırma ve İdareler Arası Mal Devri Usulü Bakımından İstisnai Durumu	168
c. Mali ve İdari Konularda Farklı Hükümlere Tabi Olması. 174	
(1) Mevzuattaki Görünüm.....	174
(2) Mali ve İdari Konuların Yargı Kararları ile Ortaya Çıkan Kapsamı.....	179

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM

KURUMLARININ İDARİ YAPISI

I. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ KURULUŞ USULÜ	193
A. Kuruluş Başvurusu ve Kurucu Vakıf.....	193
1. Genel Olarak	193
2. Kuruluş Başvurusu	195
3. Kurucu Vakıf(lar) ve Kurucu Vakıfta Aranılan Nitelikler.....	199
a. Vakıf Kavramı.....	199
b. Kurucu Vakıfta Aranılan Nitelikler	203
B. “Vakıf” Nitelemesinin Anlamı ve Kurumun Hukuki Statüsüne Etkileri	208

C. Kuruluş Aşamasında Yetkili İdareler ve Kuruluş İşlemlerinin Yargısal Denetimi	212
D. Tüzel Kişiliğin Kazanılması	215
E. Kuruluş Aşamasından Sonra Faaliyete Geçmesi.....	217
1. Eğitim-Öğretime Başlama İzninin Verilmesi.....	217
2. Yeni Akademik Birimlerin Açılması	220
F. Kurucu Vakıf ve Mütevelli Heyet ile İlişkileri Bakımından Vakıf Yükseköğretim Kurumları	223
1. Kurucu Vakıf ile Vakıf Yükseköğretim Kurumu Arasındaki İlişkiler	223
2. Kurucu Vakıf ile Mütevelli Heyet Arasındaki İlişkiler	229
3. Mütevelli Heyet ile Vakıf Yükseköğretim Kurumu Arasındaki İlişkiler	231
II. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ AKADEMİK VE İDARİ ORGANLARI	235
A. Genel Olarak	235
B. Devlet Üniversiteleri ile Benzer Yönleri	237
1. Senato	237
2. Üniversite Yönetim Kurulu	239
C. Devlet Üniversitelerinden Ayrılan Yönleri.....	240
1. Mütevelli Heyet	240
a. Kavram ve Vakıf Mütevelli Heyetiyle Karşılaştırılması ...	240
b. Mütevelli Heyetin Hukuki Niteliği ve “Üst Kurul” Tartışması.....	243
c. İlk Örnekleri: ODTÜ ve Özel Statülü Üniversiteler	248
(1) ODTÜ Mütevelli Heyeti.....	248
(2) Özel Statülü Üniversiteler ve Üst Yönetim Kurulu....	256
d. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Mütevelli Heyet.....	260
(1) Genel Olarak	260
(2) Mütevelli Heyetin Teşekkülü	261
(3) Mütevelli Heyetin Görevleri	266
2. Rektör	272

a. Rektörün Seçimi ve Atanması.....	272
b. Rektörün Görevleri.....	277
c. Görev Süresi, Görevin Sona Ermesi ve Rektörlük Makamına Vekâleten Görevlendirme	279
3. Mütevelli Heyet ile Rektör Arasındaki İlişkiler ve Yetki Devri	285
III. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ İDARİ TEŞKİLAT İÇİNDEKİ YERİ	291
A. Genel Olarak	291
B. Kamu Kurumu Olarak Üniversiteler	293
C. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilat İçindeki Yeri..	296
IV. İDARENİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ SAĞLAYAN İLKELER VE VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	298
A. Hiyerarşi, İdari Vesayet ve Hiyerarşi İlişkinine Yakın Bir Vesayet Denetimi	298
B. YÖK ile Vakıf Yükseköğretim Kurumları Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	305
1. İlk YÖK Deneyimi ve Anayasa Mahkemesi Kararıyla YÖK'ün Denetim Yetkisinin İptali.....	305
2. Hiyerarşi ve İdari Vesayet Yetkileri Bakımından Üniversiteler ile YÖK Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği ..	309
a. Hiyerarşi Yetkisi Bakımından Üniversiteler ile YÖK Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.....	309
b. İdari Vesayet Yetkisi Bakımından Üniversiteler ile YÖK Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	314
3. Devletin Gözetim ve Denetimine Tabi Vakıf Yükseköğretim Kurumları ile YÖK Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	320
a. Devletin Gözetimi ve Denetimi Kavramı.....	320
b. Devletin Gözetimi ve Denetiminin Kapsamı ve Hukuki Niteliği	324

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM
KURUMLARININ PERSONELİ, MALİ
YAPISI VE DENETİMİ

I. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ PERSONELİ.....	331
A. Kamu Personel Rejimi Bakımından Vakıf Üniversitelerinin Akademik Personeli ile İdari Personelinin Hukuksal Statüsü	331
1. Genel Olarak	331
2. İdari Personel	337
a. İdari Personel Kavramı.....	337
b. Devlet Üniversitelerinin İdari Personeli	341
c. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının İdari Personelinin Hukuki Statüsü	346
3. Akademik Personel	349
a. Akademik Personel Kavramı.....	349
b. Akademik Personelin Hukuki Statüsü	352
(1) Devlet Üniversitelerinin Akademik Personelinin Hukuki Statüsü	352
(2) Vakıf Üniversitelerinin Akademik Personelinin Hukuki Statüsü	358
B. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Personelinin Disiplin Hukuku ve Ceza Hukuku Bakımından Hukuki Durumu.....	365
1. Disiplin Hukuku Bakımından Hukuki Durumu	365
a. Disiplin Soruşturmasının Hukuki Dayanağı ve Uygulanacak Disiplin Cezaları	365
b. 657 sayılı Kanun Hükümlerinin Disiplin Sürecine Etkisi	370
2. Ceza Hukuku Bakımından Hukuki Durumu.....	374
a. Türk Ceza Kanunundaki “Kamu Görevlisi” Tanımı Bakımından	374
b. Özel Soruşturma (Tahkik) Usulü Bakımından	376
C. Vakıf Yükseköğretim Kurumu ile Akademik Personel Arasındaki Sözleşmeye Dayalı İlişkinin Hukuki Niteliği.....	383

1. İdari Hizmet Sözleşmesi-İş Sözleşmesi Kavramları.....	383
a. İdari Sözleşme-Özel Hukuk Sözleşmesi Ayırımı	383
b. İdari Hizmet Sözleşmesi-İş Sözleşmesi Ayırımı	388
2. Sözleşmenin Niteliğine İlişkin Belirsizlik ve Hak Arama Özgürlüğü	394
3. Sözleşmenin Niteliğine İlişkin Doktrindeki Görüşler	398
a. İdari Hizmet Sözleşmesi Olduğu Görüşü	398
b. İş Sözleşmesi Olduğu Görüşü.....	402
c. İki Aşamalı (Atama İşlemi ve Sözleşme) İşlem Olduğu Görüşü.....	407
4. Yargı Kararlarına Göre Akademik Personel Hizmet Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	410
a. Danıştay Kararlarına Göre Sözleşmenin Hukuki Niteliği.....	410
b. Yargıtay Kararlarına Göre Sözleşmenin Hukuki Niteliği.....	415
(1) Yargıtay Daireleri Arasındaki İçtihat Farklılığı.....	415
(2) Yargıtay Kararlarındaki Nitelendirme	421
c. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarına Göre Sözleşmenin Hukuki Niteliği.....	435
5. Değerlendirmemiz	441
D. Akademik Personel Hizmet Sözleşmesinin Hukuki Rejimi	445
1. Sözleşmenin Tabi Olduğu Karma Hukuk Düzeni.....	445
2. Akademik Personelin Çalışma Esasları.....	449
3. Akademik Personelin Özlük Hakları.....	455
a. Aylık Hakkı	455
b. Aylık Dışındaki Diğer Özlük Hakları	461
4. Akademik Personel Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi	464
a. Sözleşmenin Sona Ermesi Halinde Uygulanacak Hukuk Düzeni.....	464
b. Sözleşmenin Sona Erme Nedenleri.....	468
(1) Disiplin Hükümleri Nedeniyle	468
(2) Disiplin Hükümleri Dışında Somut Nedenlerle	472

(3) İş Kanunu Hükümlerine Dayanılarak Sözleşmenin Sona Erdirilme(me)si.....	478
5. Sözleşmenin Yenilenmemesi veya Sona Erdirilmesi İşlemlerinin Yargısal Denetimi	483
a. Görevli Mahkeme ve Açılacak Dava Türü (İptal Davası/Tam Yargı Davası veya Alacak/İşe İade Davası) Sorunsalı.....	483
b. İptal ve Tam Yargı Davalarında Verilen Yargı Kararlarının Yerine Getirilmesi	492
(1) İptal Davalarında Verilen Kararların Yerine Getirilmesi	492
(2) Tam Yargı Davalarında Verilen Kararların Yerine Getirilmesi	495
c. Mali ve Özlük Haklarının İadesine İlişkin Yargı Kararlarının Uygulanmasında Çeşitli İhtimaller.....	499
(1) Yetki Unsuru Dışındaki Unsurlar Yönünden Verilen İptal Kararlarının Uygulanması	499
(2) Yetki Unsuru Yönünden Verilen İptal Kararlarının Uygulanması.....	501
II. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ MALİ YAPISI....	511
A. Mali Konular Kavramı ve Kavramın Vakıf Yükseköğretim Kurumları Açısından Taşıdığı Özel Anlam	511
B. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Mali Yapısını Oluşturan Unsurlar.....	514
1. Kazanç Amacı Gütme Yasağı	514
2. Kaynak Aktarma Yasağı.....	517
3. Malvarlığı ve Finansmanı.....	521
a. Gelir Kaynakları.....	521
b. Devlet Katkısı.....	528
4. Mali Kolaylıklar, Muafiyet ve İstisnalar.....	531
5. İhale Mevzuatı Bakımından Durumu	534
III. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ DENETİMİ	538
A. Denetimde Yetkili İdare: Yükseköğretim Kurulu	538

1. Yükseköğretim Kurulunun Hukuki Niteliği ve Kurulun Teşekkülü	538
2. Yükseköğretim Kurulunun İdari Teşkilatı ve Yüksek Denetleme Kurulu	544
B. Denetimin Hukuki Niteliği	548
C. Denetimin Usulü ve Esasları	553
D. Denetimin Sonucunda Uygulanacak Tedbir ve Yaptırımlar.....	559
1. İdari Yaptırım ve İdari Tedbir Kavramları	559
2. 2547 sayılı Kanunda Öngörülen Tedbir ve Yaptırımlar	564
a. Faaliyetin Durdurulması	564
b. Düzeltici, Kısıtlayıcı veya Faaliyet İzninin Kaldırılması Şeklinde ve Tedbir Niteliğindeki Kararlar ..	568
3. Vakıf Yükseköğretim Kurumu Yönetmeliğinde Öngörülen Tedbir ve Yaptırımlar.....	572
a. Yasama Yetkisinin Devri Bakımından Yönetmelikte Düzenlenen Yasak Fiil ve Faaliyetler	572
b. Yönetmelikte Düzenlenen Tedbir ve Yaptırım Türleri	576
c. Faaliyet İzninin Geçici Olarak Durdurulmasının Hüküm ve Sonuçları	582
d. Faaliyet İzninin Kaldırılmasının Hüküm ve Sonuçları	585
SONUÇ	589
KAYNAKÇA.....	611